



PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

JHTT-TUTKINTO 24.9.2016

OSA III: TULOKSELLISUUDEN MITTAUS JA ARVIOINTI
(4 tuntia) 8 pistettä

Ratkaise seuraavat tehtävät (1–7). Vältä vastatessasi kopioi-liimaa -toimintoa. Perustele vastauksesi, ellei tehtävästä ilmene muuta. Tutustu myös kunkin tehtävän yhteydessä annettuihin vastaamisohjeisiin.

Tehtävien ratkaisussa ei ole merkitystä sillä, että tekstissä esiintyvät yhteisöt, henkilöt ja tunnistetiedot ovat kuvitteellisia. Tehtävien yhteydessä esittämättömillä hallinto- ja kirjanpitoasiakirjoilla tai tehtävässä mainituilla, mutta esittämättömillä liitteillä ei ole merkitystä tehtävien ratkaisussa. Tehtävien ratkaisussa ei ole merkitystä sillä, mille viikonpäiville päivämäärät sijoittuvat.

Vastausten arvostelussa voi saada plus- ja miinus pisteitä. Mikäli virheellisestä vastauksesta voi saada miinus pisteitä, on siitä maininta tehtävänannossa. Vastausohjeiden rikkomisesta voi saada miinus pisteitä. Tehtävissä vaadituissa raporteissa olevista merkittävistä kielioppi- tai kirjoitusvirheistä sekä esitystapaa koskevista virheistä voi saada lisäksi miinus pisteitä. Vastauspohjien sarakkeiden leveyksiä ei saa muuttaa.

Käytä tehtäviin vastatessasi tietokoneen työpöydältä JHTT 3-osa -kansion vastauspohjia. Tehtävät tallennetaan käyttämällä tallennusnimessä vastaajan tunnistenumeroa ja tehtävän otsikkoa. Esimerkiksi kokelas, jonka tunnistenumero on 123456 tallentaa vastauksensa seuraavasti:

123456 3-osa Tehtävä 1

123456 3-osa Tehtävä 2 jne.

Tehtävämonistetta ei tarvitse palauttaa.

Tehtävä 1. JHTT-tilintarkastajan rooli arviointitehtävässä (1,5 pistettä, 45 min.)

Suomen hallitus vaatii opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja asiassa vastuullisen ministerin edustamana, että yliopistot lopettavat eli poisprofiloivat etenkin sellaisia tutkimus- ja opetusaloja, jotka ovat laajalti edustettuina myös muissa yliopistoissa. Yliopistot voivat käyttää lopettamisten seurauksena vapautuvat voimavarat jäljelle jääviin opetus- ja tutkimustehtäviinsä.

Putkinotkon yliopistossa (PY) on kolme tiedekuntaa, tiedekunnat A, B ja C. Saat tehtäväksesi arvioida, miten Putkinotkon yliopistossa tulisi toteuttaa siltä vaaditut poisprofiloinnit. PY:n tiedekunnassa A on edustettuna vain yksi opinto- ja tieteenala (A1), tiedekunnassa B kaksi alaa (B1 ja B2) ja tiedekunnassa C kolme alaa (C1, C2 ja C3). Kukin tieteenaloista, A1, B1, B2, C1, C2 ja C3, on organisoitu tiettyyn PY:n laitokseen. Laitokset muodostavat myös PY:ssä harjoitetun opetuksen ja tutkimuksen tulosityksiköt. Kunkin tiedekunnan keskeisin päätöksentekijä on dekaani. Kunkin tulosityksikön toimintaa johtaa laitoksen johtaja, joka on vastuussa johtamansa laitoksen toiminnasta ja taloudesta.

Kuten muissakin yliopistoissa, PY saa perusrahoituksensa valtionapuna. Yliopistot saavat perusrahoituksestaan 37 prosenttia kandidaatin- sekä maisterintutkintojen tai muiden perustutkintojen sekä opiskelijoiden opintojen etenemisen mukaan.

(Yliopistojen perusrahoituksesta 25 prosenttia määräytyy koulutus- ja tiedepoliittisilla perusteilla, joihin yliopistot eivät voi vaikuttaa muuten kuin toteuttamalla toimia, joita OKM edellyttää yliopistoilta. Tämä on perusrahoituksen osa, jota ei sen luonteen johdosta tarkastella tässä tehtävässä. Tässä tehtävässä ei tarkastella lainkaan PY:hyn muiden yliopistojen lailla kohdistuvaa, pääasiassa valtion varoista peräisin olevaa hankerahoitusta, joka kohdistuu pääasiassa määräaikaisiin tutkimushankkeisiin ja konsortioihin.)

Yliopistojen tutkintojen sekä opiskelijoiden opintojen etenemisen mukaan valtiolta saama osuus perusrahoituksesta koostuu seuraavasti (pyörityksistä aiheutuu, ettei prosenttilukujen summa ole 100 prosenttia):

- 1 prosentti valmistuneiden työllistymisen mukaan,
- 9 prosenttia tohtorintutkintotavoitteiden saavuttamisen mukaan,
- 13 prosenttia (laatuvaikoidun ja -varmistetun) julkaisutuotannon (etenkin kansainvälisen referoidun eli anonyymien asiantuntijoiden ennalta arvioiman artikkeli- ja kirjatutuotannon mukaan) mukaan,
- 9 prosenttia saadun kilpaillun tutkimusrahoituksen mukaan (käytännössä pääasiassa kotimaisen, mutta joillakin aloilla huomattavissa määrin myös EU-tasoisien ja muun ulkomaisen rahoituksen mukaan),
- 3 prosenttia opetuksen ja opiskelun kansainvälistymisen mukaan ja
- 3 prosenttia määrättyjen muiden kansainvälistymistoimien mukaan.

Osuudet on määritelty tätä tehtävää varten, eivätkä ne välttämättä vastaa Suomen tilannetta vuonna 2016.

Minkään yliopiston ei tarvitse kohdistaa perusrahoitustaan tulosityksiköilleen – eikä PY:ssä siis laitoksilleen – samoilla perusteilla, joilla OKM kohdistaa rahoituksen yliopistoille. Sen sijaan kukin yliopisto voi asettaa, ja useimmat niistä myös käytännössä asettavat, varainjakoa harjoittaessaan omia prioriteettejaan. PY:n sisäisessä rahanjaossa tulosityksiköiden saama rahoitus vaihtelee 60–120 prosentin

välillä. Tämä vaikuttaa siihen, miten poisprofilointeja on perusteltua harkita, suunnitella ja toteuttaa. Taustatietoja PY:n tulosityksiköistä eli laitoksista on esitetty Taulukossa 1.

Taulukko 1. PY:n ja sen tulosityksiköiden luonnehdintaa poisprofilointien näkökulmasta.

Taustatiedon laji	Opinto- ja tieteenalat					
	A1	B1	B2	C1	C2	C3
1. Tulosityksikön PY:ssä saama osuus rahoituksesta, joka tulosityksikön toiminnan perusteella kohdistuu PY:lle valtion perusrahoituksena (%)	110	95	120	100	90	60
2. Niiden yliopistojen lukumäärä Suomessa, joissa tulosityksikön ala on edustettuna (kpl)	5	4	10	5	10	6
3. Maisterintutkintoja tai muita perustutkintoja vuodessa (kpl)	90	50	150	60	50	120
4. Tohtorintutkintoja vuodessa (kpl)	12	5	18	7	3	12
5. Laatuvaikkeitu (erityisesti kansainvälisiä tieteellisiä) artikkeleita vuodessa tutkija-opettajaa kohden (kpl)	3.5	2.1	5.0	1.7	0.4	1.9
6. Kilpailtua tutkimusrahoitusta tutkija-opettajaa kohden vuodessa, 1 000 euroa	100	40	33	35	20	45
7. Perustutkinnon suorittaneiden työllisyystilanne ¹	EH	EH	T	H	EH	H
8. Perustutkinnon suorittaneiden työntekijäjärjestön asema työmarkkinapolitiikassa ²	EV	V	H	J	EV	H
9. Naispuolisten opiskelijoiden osuus opiskelijoista (%)	50	80	40	58	55	63
10. Tutkimus- ja opetusala koskeva aluepoliittinen intressi ³	J	J	H	V	EV	H
11. Hallituspuolueiden kannatus alan tutkija-opettajien ja opiskelijoiden keskuudessa ⁴	V	J	H	J	EV	H
12. Tutkimuksen ja opetuksen kansainvälistymisen aste ⁵	EV	J	EV	J	J	V
13. Asianomaisen tiedekunnan dekaanin edustama tutkimus- ja opetusala	A1	B2		C2		

¹EH, erittäin hyvä, H, hyvä, T, tyydyttävä, H, huono

²EV, erittäin vahva, V, vahva, J, jonkinmoinen, H, heikko

³EV, erittäin vahva, V, vahva, J, jonkinmoinen, H, heikko

⁴EV, erittäin vahva, V, vahva, J, jonkinmoinen, H, heikko

⁵EV, erittäin vahva, V, vahva, J, jonkinmoinen, H, heikko

Tehtävä.

Tehtäväsi on arvioida tilanne ja laatia perusteltu ehdotus siitä, mitä PY:n tulisi ehdottaa OKM:lle poisprofiloitavaksi.

Millaista poisprofiloinnin toteuttamisaikataulua suosittelet? Millaista toimeenpanotapaa suosittelet poisprofiloinnille? Vastaa yksinomaan vastauspohjaan.

Käytä vastauksessasi Osan III Tehtävän 1 valmista vastauspohjaa. Ota huolellisesti huomioon edellä tehtävänannossa esitetyt taustatiedot. Perustele tarvittaessa vastauksesi vastauspohjassa olevan taulukon jälkeen.

Vastauspohja Tehtävä 1: PY:n ja sen tulosityksiköiden luonnehdintaa poisprofilointien näkökulmasta.

	Opinto- ja tieteenalat					
	A1	B1	B2	C1	C2	C3
A. Merkitse rasti (x) kunkin tulosityksikön kohdalle, jonka ehdotat poisprofiloitavaksi						
B. Merkitse asianomaiseen ruutuun kukin taustatiedon laji (Taustatiedon lajit 1–13 Taulukossa 1.), jolla perustelet poisprofilointiehdotustasi						
C. Merkitse asianomaiseen ruutuun kukin taustatiedon laji (Taustatiedon lajit 1–13 Taulukossa 1.), joka vaikuttaa ehdotukseesi, mutta jota et mainitse poisprofilointiehdotuksessasi						
D. Merkitse rasti (x) kunkin tulosityksikön kohdalle, jota ehdotat vahvistettavaksi poisprofilointitoimen johdosta vapautuvilla varoilla						
E. Merkitse asianomaiseen ruutuun kukin taustatiedon laji (Taustatiedon lajit 1–13 Taulukossa 1.), jolla perustelet vapautuvien varojen uudelleen kohdentamista koskevaa ehdotustasi						
F. Merkitse asianomaiseen ruutuun kukin taustatiedon laji (Taustatiedon lajit 1–13 Taulukossa 1.), joka vaikuttaa ehdotukseesi, mutta jota et mainitse vapautuvien voimavarojen uudelleen kohdentamista koskevassa ehdotuksessasi						

Tehtävä 2. Tuloksellisuuden tarkastuksen ja arvioinnin yhtäläisyydet ja erot (0,3 pistettä, 10 min.)

Pohdi ja kartoita tuloksellisuuden tarkastuksen (aikaisemmin nimeltään toiminnan tarkastuksen ja tuloksellisuustarkastuksen, englanniksi edelleen nimikkeeltään *performance auditing*) ja arvioinnin (evaluaation, *evaluation*) yhtäläisyyksiä ja eroja jäljempänä olevaan taulukkoon sisältyvien I–X -kohtien perusteella.

Käytä vastauksessasi seuraavaa asteikkoa:

3 Piiire on tärkeä tai erittäin tärkeä

2 Piiire on tavallinen tai esiintyy usein tai verrattain usein

1 Piiire on harvinainen tai ei esiinny

Käytä vastatessasi Osan III Tehtävän 2 valmista vastauspohjaa. Kirjoita kuhunkin vastauspohjan ruutuun vain yksi edellä esitetyn asteikon numeroista.

	Tuloksellisuuden tarkastus (<i>performance auditing</i>)	Arviointi (<i>evaluation</i>)
I. Tehokkuus, tuottavuus, säästäväisyys		
II. Tavoitteiden saavuttamisaste ylipäätään		
III. Liiketaloudellisten tavoitteiden saavuttamisaste		
IV. Liiketaloudellinen kannattavuus		
V. Satunnaistetun koeasetelman tai sen jonkin muunnelman soveltaminen		
VI. Yhtäältä vaikutusten tai tuotosten ja toisaalta panosten ilmaisu rahamäärin		
VII. Kielteisten ja myönteisten sivuvaikutusten erittely riippumatta niiden vaikutusten lajista		
VIII. Kohteen erittely etukäteen: ennen toimintaa, politiikkatoimintaa tai vastaavaa		
IX. Kohteen erittely jälkikäteen: toiminnan, politiikkatoimen tai vastaavan jälkeen		
X. Toiminnan kohteiden osallisuus toimintaan, jonka kohteita ne ovat		

Tehtävä 3. Arviointiin liittyvät käsitteet ja menettelytavat (0,7 pistettä, 20 min.)

Vastaa seuraaviin kysymyksiin.

3.1 Mitä kolmea seikkaa vaatii kausaliteetin eli syy- ja seuraussuhteen toteaminen empiirisessä niin kokeellisessa, kvasikokeellisessa kuin ei-kokeellisessa arvioinnissa? (0,14 pistettä)

3.2 Mitkä ovat kokeellisen, kvasikokeellisen ja ei-kokeellisen arvioinnin keskeisimmät erot? (0,14 pistettä)

3.3 Mistä seikoista saattaa johtua, ettei kokeellinen arviointi tule kysymykseen, vaan harjoitetaan kvasikokeellista arviointia? Mistä seikoista saattaa puolestaan aiheutua, ettei kvasikokeellisenkaan arviointi onnistu, vaan harjoitetaan ei-kokeellista arviointia? (0,14 pistettä)

3.4 Arviointitoimintaa koskevan yleisen tietämyksen mukaan on tiettyjä etuja menettelytavasta, johon kuuluu toimenpiteitä edeltävän tilanteen selvittäminen, toimenpiteiden suhteuttaminen tuohon tilanteeseen sekä saavutettujen vaikutusten selvittäminen jälkikäteen verrattuna tilanteeseen, joka vallitsi ennen toimenpiteitä. Mitä etuja edellä mainitulla menettelytavalla on verrattuna menettelytapaan, jossa alkutilannetta ei tarkastella ennen toimenpidettä ja jossa vaikutuksiin otetaan kantaa yksinomaan vain toteutettujen toimenpiteiden jälkeen riippumatta vallinneesta alkutilanteesta? (0,14 pistettä)

3.5 Toisinaan vaaleilla valitut päätöksentekijät tai vaaleilla valituille päätöksentekijöille poliittisesti vastuussa olevat päätöksentekijät eivät halua ennalta selvittää toimintaa edeltävää tilannetta, suhteuttaa toteutettavia toimenpiteitä tuohon tilanteeseen ja selvittää toimenpiteiden vaikutuksia jälkikäteen suhteessa alkujaan vallinneeseen tilanteeseen. Mistä tämä saattaa johtua? (0,14 pistettä)

Käytä vastatessasi Osan III Tehtävän 3 tyhjää vastauspohjaa.

Tehtävä 4. Valtion ja kuntien harjoittama sääntely (1,5 pistettä, 45 min.)

Laajimmin ymmärrettynä sääntelyä on kaikki lainsäädäntö, erityisesti mikäli sitä tosiasiaassa pannaan toimeen, eikä se sen sijaan ole voimassa vain ikään kuin varmuuden varalta. Sääntelyä on kuitenkin myös esimerkiksi lainsäädäntö, joka on saatettu voimaan ajatellen sellaisia kriisitilanteita, jollaiset eivät luultavasti koskaan toteudu. Sääntelyä ovat myös kaikki ne toimet, joita valtion ja kuntien viranomaiset panevat toimeen käyttäen niille säädettyjä tai muuten oikein perustein annettuja toimivaltuuksia vapaan harkintansa rajoissa. Kyseinen sääntely kuitenkin perustuu ja sen tulee perustua pohjimmiltaan lainsäädäntöön.

Käytännössä sääntelyssä on kysymys esimerkiksi toimiluvan tai rekisteröinnin vaatimisesta tiettyjä toimintoja varten, laillistamisen vaatimista määrättyjen ammattien harjoittamiseksi, toiminnan alistamisesta määrättyjen normien tai standardien alaiseksi, viranomaisen oikeudesta vaatia ja saada sääntelyn kohteilta säädetyt tai muuten määrättyt tiedot sekä viranomaisten oikeudesta valvoa ja tarkastaa sääntelyn kohteena olevia tahoja ja mahdollisesti saattaa niiden tahojen toiminta poliisiviranomaisten ja tuomioistuinten tutkittavaksi.

Sääntelyn kohteisiin kuuluu aihepiirejä tutkintojen suorittamisesta ja tutkintojen antamista pätevyyksistä määrämuodoissa harjoitetun liiketoiminnan rekisteröimispakkoon ja liikkeiden aukioloaikoihin, työntekijöiden työehdoista sopimiseen ja työolosuhteisiin, asunto- ja vapaa-ajan rakentamisen ehtoihin sekä ajoneuvojen päästöihin. Sääntelyä on myös esimerkiksi vaatimus informaatiosta, joka yrityksen ja yksityishenkilön tulee antaa taloudestaan veronsaajatahoille, yrityksen taloudestaan omistajilleen tai julkisyhteisön vaaleilla valituille päättäjille tai näille poliittisesti vastuunalaisille päättäjille. Sääntelyä ovat samoin muun muassa vaatimukset antaa tietoja tilasto- ja rekisteriviranomaisille ja muille viranomaisille näiden vaatimuksesta tai ehtona esimerkiksi lakisääteisen rekisterimerkinnän saamiselle.

Tehtävä:

Vastaa seuraaviin kysymyksiin.

4.1 Toisinaan kaikki sääntely määritellään lähtökohtaisesti taakaksi, jolloin sääntelystä sen kohteille aiheutuvat kustannukset ovat keskeisin kriteeri arvioida sääntelyä. Mitä perusteluja voidaan arvioinnin näkökulmasta esittää kyseistä sääntelyä koskevaa tulkintaa vastaan ja toisaalta sen puolesta?

4.2 Usein sääntelyn aiheuttamat standardikustannukset ovat keskeinen kriteeri arvioida sääntelyä. Standardikustannukset lasketaan määrittelemällä sääntelyn keskimääräiset kustannukset yhtä sääntelyn kohteena olevaa tahoja, toimenpidettä tai muuta yksikköä kohden ja kertomalla keskimääräiset kustannukset sääntelyn kohteiden määrällä. Mitä vahvoja ja mitä heikkoja puolia voidaan nähdä kuvatussa tavassa arvioida sääntelyä?

4.3 Oletetaan, että keskeisimmäksi sääntelyä koskevan arvioinnin kohteeksi määritellään sääntelyn vaikutukset yrityksiin. Mitä vahvuuksia ja mitä heikkouksia sisältyy sääntelyä koskevan ymmärryksen painottamiseen tällä tavoin?

4.4 Sääntelyä koskevan vaikutusten arvioinnin kohteeksi tulisi eräiden käsitysten – sekä Suomen oikeusministeriön antamien hallituksen esityksiä koskevien laadintaohjeiden mukaan – ottaa sekä sääntelyn taloudelliset, sosiaaliset, hallinnolliset

että fyysiseen ja elolliseen ympäristöön kohdistuvat vaikutukset. Mitä etuja ja mitä haasteita sisältyy sääntelyn ymmärtämiseen luonnehditulla tavalla?

Käytä vastatessasi tehtävän 4 tyhjää vastauspohjaa.

Tehtävä 5. Kunnan elinkeinopolitiikan tuloksellisuus (1,3 pistettä, 40 min.)

Vähäväkinen on ollut jo pitkään muuttotappiokunta, kun nuoret ja työikäiset ovat muuttaneet vähitellen metropolialueelle. Kunnan luottamushenkilöt ovat kuitenkin vakaasti uskoneet kunnan tulevaisuuteen ja ovat etsineet keinoja muuttoliikkeen kääntämiseksi positiiviseksi ja kunnan elinvoiman kasvattamiseksi.

XZX Oy tuottaa ja markkinoi pussitettua ilmaa. Yhtiö etsi vuonna 2010 tulevalle tehtaalleen sijoituspaikkakuntaa, jossa olisi vuokrattavana sopiva teollisuushalli, saatavissa pienellä lisäkoulutuksella riittävästi työvoimaa ja tietysti puhdasta suomalaista ilmaa. Tehtaan sijoituspaikalla ei olisi oleellista merkitystä. XZX Oy on laskenut tarvitsevänsä paikallista työvoimaa noin 50 henkilötyövuotta. Markkinatilanne on valoisa. XZX Oy ennakoii, että yhtiön toiminta kasvaa varmuudella seuraavan viiden vuoden aikana 10 prosenttia vuodessa. Sen jälkeen kasvuodotukset ovat vielä suuremmat, joskin odotuksiin liittyy epävarmuutta markkinatilanteen kiristymisen seurauksena.

Vähäväkisen kunnan poliittiset päättäjät tarttuivat hankkeeseen, joka näyttäisi olevan kunnan ja kuntalaisten näkökulmasta erinomainen. Työvoimaa kunnasta löytyy hyvin, mutta teollisuushallia ei. Kunnan valtuusto päätti rakentaa teollisuushallin vuokrattavaksi XZX Oy:lle, joka suoralta kädeltä oli valmis tekemään 10 vuoden vuokrasopimuksen. Lisäksi hallihankkeeseen liittyisi optio hallin laajennuksesta. Teollisuushalli rakennettiin vuonna 2011, jolloin myös XZX Oy aloitti toimintansa.

Vuoden 2015 lopussa XZX Oy:n toiminnan aloittamisesta on kulunut viisi vuotta. Tänä aikana kunnan asukasmäärä oli laskenut 150 asukkaalla ja vuoden 2015 päättyessä asukkaita oli 2900. Suurena ongelma ollut työttömyys on supistunut 18,5 prosentista 13 prosenttiin. Pitkäaikaistyöttömien määrä on pienentynyt yli puolella 8,6 prosentista 4,1 prosenttiin.

Kunnan vuoden 2015 tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä luottamushenkilöt olivat kovasti kiinnostuneita XZX Oy:n vaikutuksista koko kunnan talouteen. Kunnanhallituksen toimintakertomuksessa todetaan, että kunnan ja XZX Oy:n suhteet ovat hyvät ja kumpikin osapuoli on hoitanut velvoitteensa moitteettomasti. Monet valtuutetut kuitenkin aprikoivat yhtiön laajempia vaikutuksia kuntatalouteen.

Kunnanhallituksen toimintakertomuksessa todetaan edelleen, että kunnan nettokäyttökustannukset ovat kasvaneet vuodesta 2011 lähtien n. 1,4 prosenttia vuodessa. Vuonna 2011 nettokäyttökustannukset olivat 17 613 750 euroa ja 18 850 000 euroa vuonna 2015. Kunnan päättäjien mielestä kaikki välttämättömät peruspalvelut ovat laadukkaalla tasolla. Kunta hoitaa terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalvelut yhteistoiminta-alueen kanssa. Erikoissairaanhoito toteutetaan keskussairaalan kuntayhtymän toimesta.

Luottamushenkilöitä ihmetyttää, että verorahoitus on kasvanut vuodesta 2011 lähtien keskimäärin vain 0,2 prosenttia vuodessa. Vuonna 2011 verorahoitus oli 17 284 350 euroa ja vuonna 2015 17 429 000 euroa. Verorahoituksesta verotulojen osuus vuonna 2011 oli 49 prosenttia ja valtionosuuksien 51 prosenttia. Verotuloista 80 prosenttia tuli kunnallisveron tuottona. Tuloveroprosentti on koko ajan ollut 21 prosenttia ja efektiivinen veroaste noin 13,2 prosenttia. Kiinteistöverojen osuus oli vuonna 12 prosenttia verotuloista ja yhteisöveron osuus 8 prosenttia. Kiinteistöveroprosentit ovat olleet samat vuodesta 2011. Vuonna 2015 verotulojen osuus verorahoituksesta on noin 55 prosenttia ja valtionosuuksien 45 prosenttia.

Kunnan tilinpäätöksen osoittama taloudellinen tilanne keikkui vuonna 2011 kriisikunnan rajamailla. Kirjanpitoon oli kertynyt vuoden 2015 tilinpäätöksessä alijäämää 654 euroa/asukas. Kunnalla oli velkaa 3 100 euroa/asukas, omaravaisuusaste oli 51 prosenttia ja suhteellinen velkaantuneisuus 55 prosenttia. Kuntakonserniin kuului osuus

erikoissairaanhoidon kuntayhtymästä, kaksi asunto-osakeyhtiötä ja kunnan kehittämissyhtiö. Kuntakonserni oli alijäämäinen 845 euroa/asukas, sillä oli velkaa 4 700 euroa/asukas.

Kunnan vuoden 2015 toimintakertomuksessa todetaan, että kunnan talouden alamäki on jatkunut ponnisteluista huolimatta. Kirjanpidollista alijäämää on nyt 950 euroa/asukas. Kunnan velka on kasvanut 3500 euroon/asukas. Kuntakonsernin velka on puolestaan vuonna 2015 5 500 euroa/asukas.

Luottamushenkilöt vaativat toimintakertomusta täydentävää selvitystä ”oikean ja riittävän kuvan” saamiseksi teollisuushallihankkeen tuloksellisuudesta koko kunnan talouden kannalta. Luottamushenkilöt odottavat saavansa yksityiskohtaisen selvityksen erityisesti kehnosta verorahoituksen kehityksestä.

Tehtävä:

Laadi puolueeton toimintakertomusta täydentävä selvitys oikean ja riittävän kuvan saamiseksi teollisuushankkeen vaikutuksesta koko kunnan talouden kannalta.

Voit tarvittaessa sisällyttää laskelmia laatimaasi selvitykseen.

Käytä vastatessasi Osan III Tehtävän 5 tyhjää vastauspohjaa.

Tehtävä 6. Valtion kirjanpitoyksikön tuloksellisuuden tarkastaminen (1,5 pistettä, 40 min.)

Toimit valtion kirjanpitoyksikön tilintarkastajana. Liitteenä ovat valtion kirjanpitoyksikkönä toimivan Patentti- ja rekisterihallituksen ja työ- ja elinkeinoministeriön PRH tulostavoiteasiakirja 2015–2018 (Liite 1) sekä Patentti- ja rekisterihallituksen tilinpäätös ja siihen sisältyvä toimintakertomus vuodelta 2015 (Liite 2).

Tehtävä:

Vastaa seuraaviin kysymyksiin.

6.1 Miten varmistat, että PRH:n toimintakertomuksessa esitetyt toteutuneet tiedot toiminnan tuloksellisuudesta pitävät paikkansa? Mitä asioita tarkastat ja miten?

6.2 Millainen yhteys on PRH:n toimintakertomuksen esittämällä tuloksellisuudella ja tuotto- ja kululaskelman osoittamalla tuloksella? Mikä yhteys näillä on lisäksi talousarvion toteutumislaskelmaan?

6.3 Millainen suhde on Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) suorittamassa tarkastuksessa valtion kirjanpitoyksikön tuloksellisuuden tarkastuksella ja vuosittain vaihtuvien kohteiden tuloksellisuuden tarkastuksilla?

6.4 Miten luonnehdit valtion kirjanpitoyksikön tarkastusta kansainvälisten INTOSAI:n (International Organization of Supreme Audit Institutions) julkaisemien ISSAI-standardien valossa?

Laadi lisäksi luonnos JHTT-tilintarkastajan lausunnosta, joka koskee PRH:n tuloksellisuuden kuvausta.

Käytä vastatessasi Osan III tehtävän 6 tyhjää vastauspohjaa.

Tehtävä 7. Vanhustenhoidon tuloksellisuus (1,2 pistettä, 40 min.)

Väestön ikääntyminen lisää koko ajan vanhusväestön laitoshoidon tarvetta Ikäihmisten kunnassa. Kunnan vanhustenhoidon tilasta on käyty vilkkaasti keskustelua. Muutamat kuntalaiset ovat tehneet kantelun aluehallintovirastoon kunnan vanhustenhoidon tasosta. Aluehallintovirasto on todennut, että hoitaja-hoidettava -suhteet vastaavat alan suosituksia, mutta vanhuspalvelujen laadussa on kyllä parantamisen varaa.

Kunnanhallituksen toimintakertomuksessa on esitelty vanhustenhoidon tilaa ja toimenpiteitä muun muassa seuraavasti:

Valtuuston päätös: Aluehallintoviraston kannanoton johdosta valtuusto osoitti budjetissa 10 prosenttia lisää rahoitusta vanhustenhuoltoon. Budjetissa ennakoitiin vanhuspalveluihin tarvittavan tilikauden aikana kolmen laitospaikan lisäys. Lisämäärärahopäätöksessä valtuusto asetti tavoitteeksi myös vanhustenhuollon palvelujen laadun parantamisen. Valtuuston päätöksen perusteluissa on laskettu, että 10 prosentin lisäys vanhustenhuollon määrärahoihin merkitsee noin 0,25 prosentin korotusta kunnan tuloveroprosenttiin.

Tavoitteiden toteutuminen: Vanhustenhuolto on kyennyt järjestämään hyvätasoiset lisäpaikat vanhustenhuollon olemassa olevista tiloista muun muassa hallinto- ja tukitoimintoja uudistamalla. Vanhustentalon hoitaja-hoidettava -suhde on myös ollut niin hyvä, että henkilökuntaa ei ole tarvinnut palkata lisää hoidettavien määrän lisääntymisen johdosta.

Edellä mainituista syistä vanhustenhuolto on voinut käyttää kaikki lisääntyneet määrärahat palvelujen laadun parantamiseen. Osan määrärahan korotuksesta on haukannut aikaisemmin tehtyjen yleisten sopimusten mukaiset palkankorotukset, jotka ovat olleet 2 prosenttia. Inflaatio on ollut maltillinen. Vanhustenhuollon tarvitsemissa aineissa, tarvikkeissa ja palveluissa vuotuinen inflaatio (vanhustenhuolto on laskenut tarvike- ja palveluryhmittäin vuoden alun ja lopun hintojen eron) on ollut samoin 2 prosenttia.

Palvelujen laatuun on panostettu vuoden aikana erityisesti henkilöstökoulutuksella, jossa koko ajan on muistutettu laadun parantamisesta keskeisenä toimintaperiaatteena. Vanhustenhuolto on seurannut ja mitannut palvelujen laadun tasoa ja kehittymistä asiakaslaadun näkökulmasta. Vuoden alkupuolella ja vuoden lopussa on tehty haastatteluja asukkaille ja heidän omaisilleen. Haastattelujen tulokset ovat osoittaneet, että palvelun laadussa ei ole juurikaan tapahtunut muutosta vuoden aikana. Vanhustenhuolto aikoo analysoida tilannetta ja ottaa vuoden kokemukset huomioon tulevaa kehittelyä varten.

Taulukossa 1 on esitetty Ikäihmisten kunnan toimintakertomukseen sisältyvät tiedot vanhustenhuollon tilinpäätöksestä.

Taulukko 1.

<u>Vanhustenhuolto</u>	Vuosi 2014 tilinpäätös	Vuosi 2015 tilinpäätös
Hallinto (johtaja, mm. taloushallintopalvelut)	50 000	51 000
Henkilökunnan palkat	500 000	510 000
Aineet ja tarvikkeet	100 000	110 000
Palvelujen ostot		
Pesulapalvelut (kunnan osakeyhtiö)	10 000	11 000
Muut palvelut	40 000	44 000
Sisäiset vuokrat (kunnan Tilakeskus-liikelaitos)	200 000	240 000

Ateriapalvelut (kunnan Ateria-liikelaitokselta)	80 000	110 000
Keskus- ja toimialahallinnon vyörytykset 2 %	20 000	24 000
YHTEENSÄ	1 000 000	1 100 000

Tehtävä:

Nosta esiin toiminnan tuloksellisuuden näkökulmasta keskeiset havainnot

- 1) Ikäihmisten kunnanvaltuuston päätöksestä ja sen perusteluista
- 2) Ikäihmisten kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta

Käytä vastatessasi Osan III Tehtävän 7 tyhjää vastauspohjaa.